అక్షరతూణీరం

గ్రంథసమీక్ష - కావ్యపరిశీలన

ఫరవాలేదు. ఓమోస్తరుగా వుంది. బుద్ధికి రాదగినవిగా, ముందు ముందు మరింత బాగా రాస్తాడని ఆశించదగ్గవి. ఇట్లాంటివి కూడా విమర్శలనిపించుకొంటున్నాయి! నొప్పింపక తానొవ్వక తిప్పించుకు తిరిగేవాడు ధన్యుడౌతున్నాడు. పాము చావాకూడదు, కర్ర విరగాకూడదన్నట్లుగా వ్యవహారం తయారవుతోంది.

ఇంగోరకం గిమర్శకూడా అప్పుడప్పుడూ వినవస్తూవుంటుంది. ఒక పుస్తకం పేరు 'బధిరభోజ' అనుకోండి. విమర్శించేవాడికి పుస్తకం దక్కితే ఓపిక లేకుంటేనో, లేక ఆ పుస్తకంలాంటిదాడం చూడడానికి వాడైవుంటేనో 'ఇం అక్షరాల బధిరభోజనగా నేవుంది' అని ఒక్కమాటతో కొట్టివేస్తున్నాడు. పాఠకులకు తన్నిన సమస్యనమే చూడండి! ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచికలో, అనైపేళ్ళ సాహిత్యాన్ని సమీక్షిస్తూ, నాగళ్ళ గురుప్రసాదరావు అనే విమర్శకుడు, 'భువనభోజన' సాహిత్యభువనంలో భోజనగా నే మిగిలిపోయింది, అన్నాడు. 'పద్మవ్యూహం' నాటికను ఒక కథలో ఆంధ్రపత్రికలోనే సమీక్షిస్తూ, నిజంగా చాలా "దక్షత" ప్రస్తావిస్తూ ప్రచురణకర్తలు అందించారని ఒక వ్యాఖ్యాం చేశారు. కొన్నేళ్ళకిందట విద్వాన్ విశ్వం నాకిచ్చిన కథ, భువనభోజనను అచ్చుకిమందుకు విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయాన్ని తప్పపట్టాడు ఇదంతా ఎందుకు గుర్తు చేసుకొంటున్నట్లు? సాహిత్య విమర్శకు గడుతున్న దుర్గతిని చూసి వుండలట్లేక పోతున్నాను ఇలా ఎంతటి పుస్తకాన్ని, ఎవరి పుస్తకాన్ని గానీ విమర్శించగూడదు!

మరికొంత దన్నాయి కొండరా ఒక్కరా అని పండితిపోండకండి. సాహిత్య సమీక్ష అంటూ మొదలెట్టి, నువ్వు అసలే రాయని పుస్తకాలను, లేక నువ్వు రాదానుకొంటూ వున్న పుస్తకాలను, రాసినట్లు గానే భావించి నిన్ను పెద్ద బాణీ చేసేస్తాయి. ఎంతైనా

శ్రీ రమణారెడ్డి

కొందర్యం! బాగానుంది అంటే ఇట్లా గుండాలి. జరిగనిదీ జరగనిదీ, నిజాలూ పూసాలూ కలబిలి లోకానికి దాదాపెట్టి మేనుమనడం కూడా విమర్శ అవుతున్నదీ.

ఇదంతా నవ్య విమర్శా ప్రపంచమన్నమాట! గుణం, రీతి, శైలి, అలంకారంకంటే విషయాలు పస్తేంచుకొని కట్టేంతగానీ జాబుపంక్తులకు దిగజారుతున్న త్యవహారాన్ని మరో రకపు పుణ్యగా పాఠిగా కొనసాగించుకొంటున్నారు. వాళ్ళు మనకంటే చాలా దూరంగా కొండమీద వున్నారు.

విమర్శక కొలమానాలు లేకుండా పోయిన ఈ దుస్థితి ఎన్నాళ్ళిట్లా నిరాఘాటంగా సాగుతోందో తెలియడం లేదు! కథ సమీక్షలు విమర్శగా తలమానికీ అవుతున్నాయి అక్కడ దిన పత్రికలలో స్థలభావంవల్ల ఒక్క పూర్వరంగాలే కొనుమూడు పుస్తకాలను కొంతుకులుట్టి చూసే పద్ధతి నిర్వహ్యంగా జరుగుతున్నది. 'బ్రీఫ్ నోట్సు' లనగిన ఈ లఘు సమీక్షలు అవసరమే, అవశ్యమే. విపుల పరిశీలనకు తరి ముందు హెచ్చరికలు కంటివే గాని వాటిపాలం నిలిపేరాదు, రాయడం. ఇంగ్లీషు పత్రికలతో పరిచయం కల వారికందరికీ ఈ విషయం తెలిసి వుంటుంది. కొలకు కనీసం ఒక్క కొత్తపుస్తకాన్ని తీసుకొని చదివి కొంతవరకైనా సారం తేల్చే, తెలుగు పత్రికలు 'భారతి' మాత్రమే! ఇటీవల అక్షర విద్యాన్, పైన్సు విమర్శి పట్టి మొంటుకంటే పత్రికలు ఒక కొలకొలాలంటే ఒక కథలాంటి చాలాదేమో! 'అత్యుత్తమ' పత్రికలు వుండిన కొలక్లో, జాతీయుణ రెడ్డిగారి "కన్యాకుమారి సంతకాయుణ"ను, కుందూరి ఆంజనేయులుగారి "నీలం గాలి"ను, రామచంద్ర కొండిన్యగారి "విరాగి కిర్తనలు"ను, కొంతైనా విస్తరంగా పరిశీలించి బూసుకొన్నారు. 'విశాలాంధ్ర' పత్రికలో తుమ్మలపల్లి రామలింగేశ్వరరావు గారి "పత్రుల పంతెన" నవల గురించి తుమ్మల వెంకట్రామయ్య. 'సందేశం' పత్రికలో కథులతం తేన, పాపు-నిర్వేద, కొత్త కథలు నవలల గురించి వి. రామచంద్రరావు, సత్యసాయిలో మల్లారెడ్డి వేగాలను గురించి ఆర్. రామచంద్రా లేకి గాల్లరాసినవిలువలాత్మక వ్యాసాలు కనీసం బాటి పరిమాణాన్ని చూపుతున్నవి. అట్లాగే 'పల్నాటి వీరచరిత్ర' గురించి 'విశాలాంధ్ర'లో రామచంద్రరావుగారి వ్యాసమున్నూ.

అంటే, పుస్తక సమీక్ష అనేది అల్లాటప్పా వ్యవహారం కాదు. కొలమానం నుండదు. పెద్దవి పెట్టినట్లు కాలాలు విగిలించినంతమాత్రాన, అదు గ్రంథకర్త రచన, ఇటు సమీక్షకుడి వీరేమీ బాగుపడిపోగా, పాఠకుడిపట్ల మాత్రం అపకారం జరుగుతుంది. ఒక గ్రంథకర్తను పాఠకుల దృష్టికి తేవలసినవాడు సమీక్షకుడు అందుచేత కేవలం, విమర్శలో సమీక్షలో సమీక్షకుడు ప్రతులను పత్రికా కార్యాలయాలకు పంపుకొంటున్నాడు గదయితగానీ ముద్రాపకుడు గానీ! ఆఫీసులకు చేరిన వాటిలోనుంచి ప్రతిరివ్యూ కాబడేవి వారలకిచ్చే ప్రాముఖ్యం గ్రంథసమీక్షలకు లేదు. ఒక్కగా నొక్క గేయం రాయాలన్నా, కనీసం ఒక పంటపడుతుంది దీనికా, ఒక్కొక్కగేయం పంక్తులదానికి కనీసం పదిపంక్తులు, కథాసంకలనాలకి కనీసం యాభైపంక్తులు, నాటకానికి కనీసం అందులో ఘనం, పనులకు అంతకు రెట్టింపు కేటాయించగూడదా! పాఠకులకు సరిపడ కొలమానమిదే మొందే సందేహమెందుకు! పాఠకుల అభిరుచిని కనిపెట్టి నడుచుకోవడం సాధ్యమేమీ కాదు. తోక వెంబడి పాంగయినా అంటూ పాఠకుల అభిరుచిలోపడుని పాఠకుల అవసరాలను బట్టి పట్టి బాధ్యత విస్మరించడం మంచిదేనా? మంచికేనా అని!

అలంకారశాస్త్ర విహితంగా 'సంప్రదాయ' బద్ధంగా ఈ నాటి రచనలలో కలుపబడే వాటిని కళ్ళిమోద లెక్కించవచ్చు. 'శాస్త్ర' దృష్టికూడా అట్టేలేదు. రాయడం తప్పడంలేదు కాబట్టి రాయడం జరుగుతున్నది. వేదం వేదాంతరాయశాస్త్రి భుజుడి నట్లు, ఊరూరా ఇంటింటా కలుపుతో బాటుగా కవులు పిగిలి తన్నుకొనుదువ్వారి రామిరెడ్డి భయపడినట్లు, వాఙ్మయంలో కూడా ప్రజాతంత్రం అవతరించింది. ఒక రకంగా ఇది శుభపరిణామమే. సాహిత్యాభిరుచి జాతి మాయ మూలకూ వ్యాపిస్తోందన్న మాట! అయితే దీనినంతటినీ క్రమబద్ధం చేయక తప్పుతుందా? లేకుంటే, అరణ్యం వెన్నెలిలి, ఉద్యానవనం అవ్యక్తమై పోగలప్రమాదం వుంది. తప్పుడుతలలిద్దిన, తీగను అల్లించాలి గజిబిజిగావున్న ఆకుల తలలను కత్తిరించి, ఒక విశిష్టకృతి కలిగించాలి. కవి కోకిల అన్నట్లు "క్రమబద్ధోహ్య కళ్పనము" కావాలి. తోటమాలీలు ఇవన్నీ కాదా? వాళ్ళే విమర్శకులు!

సాహిత్య విమర్శలో కవివయుగాన కొన్ని పద్ధతులంటూ మొదలయ్యాయి. మార్క్సిజం ప్రభావం పాశ్చాత్య దేశాలలో చరిత్రదనమీద ఎంతగా ప్రసరించిందో, సాహిత్య విమర్శమీదకూడా ప్రభావించింది. నేరుగా మార్క్సిజాన్ని విమర్శలోకి దింపుతున్నారని నేనడం లేదు. ఆర్థికమైన వివరణ, భౌతిక వ్యాఖ్యానం కూడా అందరూ చేస్తున్నారని కూడా అనను. కనీసం ఒక విశాల సాంఘిక దృక్పథం తన్నిచ్చి ఈ చిత్రంలో ఆ గ్రంథాన్ని విలువ చూసే ప్రయత్నాలు బహుళంగా జరుగుతున్నాయి. గ్రంథకర్తయొక్క సాంఘిక పారిశ్రమ్య మూ మానవ పారస్పర్యయూ గణనకు వస్తున్నాయి అంటే ఏ ఒక్క రచయితో దంతాల మేడలో కూర్చొని, సర్వతంత్ర స్వతంత్రంగా తన గ్రంథ రచన సాగించడం లేదనే గుర్తింపు గాఢంగా ఏర్పడింది టి.ఎస్. ఇలియట్ అంతటి విమర్శకుడు కూడా, "సాహిత్య విమర్శయొక్క పాలిసీలను విస్తరించాయి" అన్నాడు. సాహిత్య విమర్శ చేసే పద్ధతి ఆ రచయితవుకీ మనికీ అతని పూహలను పూరించిన ప్రభావం, ఆనాడు సంఘంలో ప్రబలంగా వుండిన భావజాలం వంటి విషయాలను స్పృశించక తప్పదు ఆ రచయిత వ్యక్తిత్వానికి కూడా సాహిత్య జీవితానికి సంబంధించిన భాగాన్నైనా పరిశీలించి దృష్టికి తీసుకురాక తప్పదు. కాబట్టి సాహిత్య విమర్శ ఇదీ, మరి పటిష్ఠపడి ఒక పుస్తకంలోని అక్షరాలలో నుంచి తీసి ఈ కాదు పరిష్కరించడం లేదు. భావాలు, తత్వాలు, అభిరుచులు విమర్శగానూ, రచయిత - వ్యక్తిగతంగానూ, సంఘ విమర్శగానూ రూపొందుతున్నదని టి. యస్. ఇలియట్ కూడా అనుకుంటాడు గుర్తించడమే కాకుండా, ఈ పద్ధతిని హర్షించారు.

మార్క్సిస్టులు కాని వారికీ సాహిత్య విమర్శకుడు ఇంకేవి విశాల వైఖరిని ప్రదర్శిస్తుండగా, మార్క్సిజాన్ని శాస్త్రబద్ధమైన ఆలింబనగా గ్రహించి తన సాహిత్య విమర్శకుడు మరింత లోతుకుపోవాలి! సాహిత్యతు నేది ఒక ఉల్లిపాయతో జీవిస్తుంటే, విమర్శ అనేది ఆ పొరలను ఒకటి వెంబడి ఒకటిగా తొలగిస్తుండడ మౌతుంది అన్నమాట తొలగించడ మౌతుంది అన్నమాట కాదు. కనీసం ఒక విశాల దృక్పథం ఉల్లిపాయలో నిక్షేపితమై వుంటుంది. ఆ దగ్గ పిల్లలు. ఆడా, మగా-కేడియో సేమనుకునదగ్గ తెలుగు పద్యాలు దగ్గరపడటమా పిట్టకథల చెప్పడమా చేస్తారు రేడియోలో ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు ఏమీ వుంటాయి. వాళ్ళ పేర్లు రేడియోలో చెబితే వాళ్ళ పెద్దలు సంతోషిస్తారు. పిల్లలలో ప్రత్యేక ప్రతిభలుగల వారు వుంటే వారిని రేడియో ద్వారా పరిచయం చేయవచ్చు. మరి ఒక్కగా పిల్లల వాఙ్మయం విశేషంగా సాగుతున్న ఈ రోజులలో పిల్లలకే కాక్షణాన్ని కీ ఈ కార్యక్రమాలద్వారా కలిగించవచ్చు. ఒక్కొక్క ఏడాది పాటు పిల్లల కార్యక్రమాలను చిన్నపిల్లలకు ధూమిపుట్టుకలు, గ్రహాలనీ, నక్షత్రాలూ, కాలయాలూ ప్రాణుల పరిణామమూ, వాతావరణమూ, విమానాలూ, రేడియో, టెలిఫోను, టెలిగ్రాఫ్, రేడియో, టెలివిజన్, అణుశక్తి, విద్యుచ్ఛక్తి మొదలైన ఎన్నో విషయాలను గురించి ప్రాథమిక జ్ఞానం నిస్తూ, ఆయా విషయాలందు ఆసక్తి కూడా కలిగేలాగు చేయవచ్చు. పిల్లలప్రోగ్రాములు వాళ్ళచేతనేయించే పాటలాలూ, అవిరామసేతీరూ దూరపు పిల్లల అలివితేటలను గురించి కార్యక్రమ నిర్వాహకులకు చాలా తక్కువ అభిప్రాయం ఉన్నట్టు కనిపిస్తుంది పిల్లల కార్యక్రమాలు గానేపిల్లలు ఆరితేరిన పెద్దవాళ్ళ పాటలాలు వింటానీ, ప్రఖ్యాతనటులు నటించిన సినిమా చిత్రాలు చూస్తారనీ రేడియో నిర్వాహకు కు తెలియుటం అత్యవసరం

స్త్రీల కార్యక్రమాలుకూడా స్త్రీలకు నిజంగా ఉపకరించేదిగా ఉండటం లేదు. స్త్రీల మానసిక దృక్పథాన్ని పెంచలేక పోయినట్లయితే ఈ కార్యక్రమాలు నిరుపయోగమనికి తప్పదు. ఈ కార్యక్రమాలు ప్రత్యేకగా విశేష స్త్రీలకూ, వీరిని స్త్రీలకూ ప్రచర్చనలోనూ, ప్రసంగ జ్ఞానంలోనూ తేడా కనిపించినప్పుడే ఈ కార్యక్రమాలు సఫలమైనాయనుకోవాలి. ఈ తేడా వాస్తవమైనది. మంచి సాహిత్యం చదివే వాడికీ సగటువాడికీ తేడా మనం స్పష్టంగా తెలుసుకు టాం. పిల్లల కార్యక్రమాలూ, స్త్రీల కార్యక్రమాలు కూడా అటువంటి పరీక్షకు నిలవడాలి

గ్రామీణుల కార్యక్రమాలను గురించి నాకు విశేషం తెలియదుగాని వాటిని గురించి తప్పరించిన వారున్నారు ఈ కార్యక్రమాలు నడిపే వారికి తాము చెప్పే విషయాలను గురించి ప్రత్యక్షానుభవం ఏమీ లేదన్న విమర్శకూడా వినవచ్చింది.

మొత్తా కార్యక్రమాలు హెచ్చుగా సాహిత్యానికీ, సంగీతానికీ, రాజకీయాలకు సంబంధించి ఉంటాయి. ఇవి కూడా ఆన సామాన్యానికి అందుబాటులోఉండవచ్చు. కాని ఉంటున్నట్లు కనబడదు. నా అనుభవంలోకి వచ్చినంతవరకు సాహిత్యాన్ని గురించిచర్చించటానికీ, ప్రసంగించటానికీ నిర్ణయించే అంశాలు అల్పంగా ఉండటమో, అవాస్తవంగా ఉండటమో జరుగుతున్నది. దర్శించదేవిషయం నిలయినంతవరకూ దర్శించటానికి అవకాశంకంటే విశేషాలకి కొంత ఉపయోగం ఉంటుంది. ఉదాహరణకు, "నేను కథలు ఎలా వ్రాస్తాను?" అన్నది అంతే ఉపయోగకరమైన వంటిదాడు "కథలు ఎందుకు?" అంటే కొంత ప్రయోజనం ఉండవచ్చు; మరి కథలు నవలలు మాట్లాడినట్లయితే మూడు నాలుగు రకాల కథా ప్రయోజనాలు వ్యక్తమవుతాయి.

రేడియో కార్యక్రమాలు నిర్ణయించే ప్రభుత్వోద్యోగులను ఏ అర్హతలను బట్టి నియమిస్తారో ఆ అర్హతలకూ, వారి విధులకూ పొంతనలేకపోవచ్చు. రేడియో ప్రారంభమైన కొత్తలో ప్రోగ్రాములకు మూసేవారు కొద్దిమందే ఉండినప్పటికీ, వారికి హెచ్చుస్వేచ్ఛ ఉండినట్టు కనిపిస్తుంది. కాని రేడియోకీ ప్రతిభలకు కాక వాధ్యత వహించి గ్రంథకర్తల ప్రతిభలకు రేడియో పద్ధతులే, రేడియో ప్రసంగాలకూ, సంగీతానికీ, నాటకాలకూ తదితర కార్యక్రమాలకూ మంచి పునాది కలిగించాయి. ఏ కారణం చేతనో వారి స్వాతంత్ర్యం అడుగంటినట్టు కనిపిస్తుంది. దేశస్థ కాస్త్రీ కొత్త అధికారులు నియమించబడ్డారు. రేడియోకూ కాలాలా గ్రంథకర్తలకూ దూరపు తేడాలేకుండా పోయింది. సాధ్యమైన పని మాత్రమే కాయిలయింది, కార్యక్రమాలలో నైపుణ్యం మూడో వంతుకు దిగి పోయింది.

అన్నిటికన్న కోనసీమ-జీవాన్ని ఏకంచేయవలసిన రేడియో భాషాద్వేషానికీ, ప్రాంతీయ దురాభిమానాలనికూడా ఆటపట్టయినట్టు కనిపిస్తుంది. ప్రాదేశిక అయిన ఒక తెలుగు గాయకుడ్ని ఒక దక్షిణ రేడియో కేంద్రం నుండి వ్యంగ్యంగా నిందించారు. ప్రసిద్ధ తెలుగు గాయకుల రేడియో కార్యక్రమములు మద్రాసు కేంద్రం నుండి కలిగాకటం లేదని తెలుస్తున్నది. వారు మద్రాసువచ్చి పాటలు పాడేలా చేస్తున్నారా! (!)

ఈ సంకుచితత్వాలకు కేంద్రప్రభుత్వం కారణభూతం ఇక కొంతకాలానికి ఇదంతా కేవలం కాని కేంద్రం కొంతమేర ప్రత్యక్షమూలను రేడియో ద్వారా ఇవ్వడం ఆగిపోతుంది. ఇదంతా ఇక్కడ ఉన్నాయి.

మూడేళ్ళక్రితం శ్రీయుత్ రేడియోలో నిర్వాణంలో తన ఉపన్యాసం ఎంతైనా ప్రశంసనీయమైనది. పైపై మాటలు చాలావచ్చాయి కాని ప్రజలకు ప్రపంచజ్ఞానం ఇందించి, జాతి మనోభావాలను విశాలపరచటానికి అవసరమైన ఉపకరణాలు అంతగా ఉపకరించినట్టు కనబడదు. ఆయన పాయింట్లో ప్రాముఖ్యానికి వచ్చిన జాతీయ కార్యక్రమాలు, ఇతర విషయాలలో కాలాపోయినా, సంగీతం విషయంలో చాలా మంచిపని చేశాయనే తప్పదు.

నివేదనమనుగుంచి మరోమాటు చెప్పవలసిందాం.

స్వీకారం

కాదంబరి
వెల రు. 10-0-0

కిరాతార్జునీయం
వెల రు. 4-50

దశకుమార చరిత్ర
వెల రు. 4-00

మేఘసందేశం
వెల రు. 1-50

రచయిత: విద్వాన్ విశ్వం
ప్రచురణ: అన్నపూర్ణా పబ్లిషర్సు, విజయవాడ-2.

రంగులమేడ
రచన: సింగరాజు లింగమూర్తి
వెల రు. 4-50

మన్మథ రాజ్యం
లూయీఫాల్కన్ రాయర్
వెల రు 2-0

మగువ తెగువ
లూయీఫాల్కన్ రాయర్
వెల రు 8-0-0

తీరనిదాహం
'పయనూరి'
వెల రు 4-0-0

ప్రచురణ: అన్నపూర్ణా పబ్లిషర్సు; విజయవాడ-2.

వధువు కావాలి (నాటిక)
రచన: తిప్పర్నేని అప్పారావు.
వెల: 1-25.

పరాన్న భుక్కులు (నాటిక)
రచన: స్వర్ణరాజ హనుమంతరావు.
వెల: రు. 1-25 ప్రచురణ: ఉదయ సాహితీ పబ్లికేషన్సు, విజయవాడ-1.

ముళ్ళగులాబి
రచన: శ్రీ శ్రీ చిరంజీవి. వెల:3-50

పంకజం
రచన: కొప్పరాజు శేషయ్య. వెల: 3-50.

రేపటిదారి
రచన: సత్యం శంకరమంచి వెల: 3-00 ప్రచురణ: నవీన గ్రంథమాల, విజయవాడ - 2.

కల్పన: (హిందీనూపపత్రిక)
ప్రధానసంపాదకుడు: డా॥ ఆర్వేంద్ర శర్మ: కల్పనా కార్యాలయ రిగ్ సుల్తాన్ బజార్, హైదరాబాద్.

ఉదయభారతి
ద్వితీయ సాంవత్సర వార్షిక సంచిక. సం: శ్రీ వసంతకుమారి. ఎమ్. ఎ. బి. ఇడి. పోలవరం.

తప్పుడడుగులు
(నవల)
రచన: శ్రీ పాలగోపాల్.
వెల: రు. 1-50

మెఱుపుతీగలు
రచన:
శ్రీ యిసుకపల్లి లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి.
వెల: రు 1-25.

వదిన (నాటిక)
రచన: శ్రీ విడియాల చంద్రశేఖరరావు, వెల: 75 నయా పై.

ఇంటిదీపం (నాటిక)
రచన: శ్రీ విడియాల చంద్రశేఖరరావు, వెల: 75 నయా పై.

విరగని కొత్తరకం గాజు

సోవియట్ గాజు పరిశోధకశాలాలో చెందిన సూరటోవ్ శాలలో గాజుయొక్క దాయుధ్యాన్ని ఎక్కువ చేసే పద్ధతి కనుగొనబడింది. ఒక కిలో గ్రాం బరువుగల లోహం యీ గాజు అద్దంపై బడితే అది విరగదు ఈ పరిశోధకా సంఘపు చెందిన ఒక శాస్త్రజ్ఞుడు యీ గాజు అద్దంలోకి మేకుకొట్టాడు అద్దం పగులివ్వకుండా మేకులోపలికి దిగింది.

ఈ కొత్తరకం గాజు కాకలను నిర్మించడంలోనూ పరిశ్రమల నిర్మాణంలోనూ మోటారు కార్లు, తదితర పరిశ్రమలలోనూ ఉపయోగించబడుతుంది

త్వరలోనే ఈ గాజు గాజును ఎక్కువగా ఉత్పత్తిచేయడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

చూచిందే చేమిటో తెలుసుకోవాలి. ఈ ఆధారమీద ఒక సామాన్య సూత్రీకరణ చెయ్యాలి. అంతేగాని, ముందు గానే ఒక ఊహసిద్ధాంతం స్థాపించుకొని, విశేషాలు ఈ సిద్ధాంతానికి సరిపోతున్నాయా లేవా అని చూడకూడదు. కనీసం ఆ విశేషాలను మొదట గమనించి ఆ విశేషాలను మొదట గమనించి ఆ విశేషాలకు సంబంధించిన సాహిత్య విమర్శకుడు మరింత లోతుకుపోవాలి! సాహిత్యతు నేది ఒక ఉల్లిపాయతో జీవిస్తుంటే, విమర్శ అనేది ఆ పొరలను ఒకటి వెంబడి ఒకటిగా తొలగిస్తుండడ మౌతుంది అన్నమాట కాదు. కనీసం ఒక విశాల దృక్పథం ఉల్లిపాయలో నిక్షేపితమై వుంటుంది. కొందరు పిల్లలు. ఆడా, మగా-కేడియో సేమనుకునదగ్గ తెలుగు పద్యాలు దగ్గరపడటమా పిట్టకథల చెప్పడమా చేస్తారు రేడియోలో ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు ఏమీ వుంటాయి. వాళ్ళ పేర్లు రేడియోలో చెబితే వాళ్ళ పెద్దలు సంతోషిస్తారు. పిల్లలలో ప్రత్యేక ప్రతిభలుగల వారు వుంటే వారిని రేడియో ద్వారా పరిచయం చేయవచ్చు. మరి ఒక్కగా పిల్లల వాఙ్మయం విశేషంగా సాగుతున్న ఈ రోజులలో పిల్లలకే కాక్షణాన్ని కీ ఈ కార్యక్రమాలద్వారా కలిగించవచ్చు. ఒక్కొక్క ఏడాది పాటు పిల్లల కార్యక్రమాలను చిన్నపిల్లలకు భూమిపుట్టుకా, గ్రహాలనీ, నక్షత్రాలూ, కాలయాలూ ప్రాణుల పరిణామమూ, వాతావరణమూ, విమానాలూ, రేడియో, టెలిఫోను, టెలిగ్రాఫ్, రేడియో, టెలివిజన్, అణుశక్తి, విద్యుచ్ఛక్తి మొదలైన ఎన్నో విషయాలను గురించి ప్రాథమిక జ్ఞానం నిస్తూ, ఆయా విషయాలందు ఆసక్తి కూడా కలిగేలాగు చేయవచ్చు. పిల్లలప్రోగ్రాములు వాళ్ళచేతనేయించే పాటలాలూ, అవిరామసేతీరూ దూరపు పిల్లల అలివితేటలను గురించి కార్యక్రమ నిర్వాహకులకు చాలా తక్కువ అభిప్రాయం ఉన్నట్టు కనిపిస్తుంది పిల్లల కార్యక్రమాలు గానేపిల్లలు ఆరితేరిన పెద్దవాళ్ళ పాటలాలు వింటానీ, ప్రఖ్యాతనటులు నటించిన సినిమా చిత్రాలు చూస్తారనీ రేడియో నిర్వాహకు కు తెలియుటం అత్యవసరం

స్త్రీల కార్యక్రమాలుకూడా స్త్రీలకు నిజంగా ఉపకరించేదిగా ఉండటం లేదు. స్త్రీల మానసిక దృక్పథాన్ని పెంచలేక పోయినట్లయితే ఈ కార్యక్రమాలు నిరుపయోగమనికి తప్పదు. ఈ కార్యక్రమాలు ప్రత్యేకగా విశేష స్త్రీలకూ, వీరిని స్త్రీలకూ ప్రచర్చనలోనూ, ప్రసంగ జ్ఞానంలోనూ తేడా కనిపించినప్పుడే ఈ కార్యక్రమాలు సఫలమైనాయనుకోవాలి. ఈ తేడా వాస్తవమైనది. మంచి సాహిత్యం చదివే వాడికీ సగటువాడికీ తేడా మనం స్పష్టంగా తెలుసుకు టాం. పిల్లల కార్యక్రమాలూ, స్త్రీల కార్యక్రమాలు కూడా అటువంటి పరీక్షకు నిలవడాలి

గ్రామీణుల కార్యక్రమాలను గురించి నాకు విశేషం తెలియదుగాని వాటిని గురించి తప్పరించిన వారున్నారు ఈ కార్యక్రమాలు నడిపే వారికి తాము చెప్పే విషయాలను గురించి ప్రత్యక్షానుభవం ఏమీ లేదన్న విమర్శకూడా విన వచ్చింది.

మొత్తా కార్యక్రమాలు హెచ్చుగా సాహిత్యానికీ, సంగీతానికీ, రాజకీయాలకు సంబంధించి ఉంటాయి. ఇవి కూడా ఆన సామాన్యానికి అందుబాటులోఉండవచ్చు. కాని ఉంటున్నట్టు కనబడదు. నా అనుభవంలోకి వచ్చినంతవరకు సాహిత్యాన్ని గురించిచర్చించటానికి, ప్రసంగించటానికి నిర్ణయించే అంశాలు అల్పంగా ఉండటమో, అవాస్తవంగా ఉండటమో జరుగుతున్నది. దర్శించదేవిషయం నిలయినంతవరకూ దర్శించటానికి అవకాశంకంటే విశేషాలకి కొంత ఉపయోగం ఉంటుంది. ఉదాహరణకు, "నేను కథలు ఎలా వ్రాస్తాను?" అన్నది అంతే ఉపయోగకరమైన వంటిదాడు "కథలు ఎందుకు?" అంటే కొంత ప్రయోజనం ఉండవచ్చు; మరి కథలు నవలలు మాట్లాడినట్టయితే మూడు నాలుగు రకాల కథా ప్రయోజనాలు వ్యక్తమవుతాయి.

రేడియో కార్యక్రమాలు నిర్ణయించే ప్రభుత్వోద్యోగులను ఏ అర్హతలను బట్టి నియమిస్తారో ఆ అర్హతలకూ, వారి విధులకూ పొంతనలేకపోవచ్చు. రేడియో ప్రారంభమైన కొత్తలో ప్రోగ్రాములకు మూసేవారు కొద్దిమందే ఉండినప్పటికీ, వారికి హెచ్చుస్వేచ్ఛ ఉండినట్టు కనిపిస్తుంది. కాని రేడియోకీ ప్రతిభలకు కాక వాధ్యత వహించి గ్రంథకర్తల ప్రతిభలకు రేడియో పద్ధతులే, రేడియో ప్రసంగాలకూ, సంగీతానికీ, నాటకాలకూ తదితర కార్యక్రమాలకూ మంచి పునాది కలిగించాయి. ఏ కారణం చేతనో వారి స్వాతంత్ర్యం అడుగంటినట్టు కనిపిస్తుంది. దేశస్థ కాస్త్రీ కొత్త అధికారులు నియమించబడ్డారు. రేడియోకూ కాలాలా గ్రంథకర్తలకూ దూరపు తేడాలేకుండా పోయింది. సాధ్యమైన పని మాత్రమే కాయిలయింది, కార్యక్రమాలలో నైపుణ్యం మూడో వంతుకు దిగి పోయింది.

అన్నిటికన్న కోనసీమ-జీవాన్ని ఏకంచేయవలసిన రేడియో భాషాద్వేషానికీ, ప్రాంతీయ దురాభిమానాలనికూడా ఆటపట్టయినట్టు కనిపిస్తుంది. ప్రాదేశిక అయిన ఒక తెలుగు గాయకుడ్ని ఒక దక్షిణ రేడియో కేంద్రం నుండి వ్యంగ్యంగా నిందించారు. ప్రసిద్ధ తెలుగు గాయకుల రేడియో కార్యక్రమములు మద్రాసు కేంద్రం నుండి కలిగాకటం లేదని తెలుస్తున్నది. వారు మద్రాసువచ్చి పాటలు పాడేలా చేస్తున్నారా! (!)

ఈ సంకుచితత్వాలకు కేంద్రప్రభుత్వం కారణభూతం ఇక కొంతకాలానికి ఇదంతా కేవలం కాని కేంద్రం కొంతమేర ప్రత్యక్షమూలను రేడియో ద్వారా ఇవ్వడం ఆగిపోతుంది. ఇదంతా ఇక్కడ ఉన్నాయి.

మూడేళ్ళక్రితం శ్రీయుత్ రేడియోలో నిర్వాణంలో తన ఉపన్యాసం ఎంతైనా ప్రశంసనీయమైనది. పైపై మాటలు చాలావచ్చాయి కాని ప్రజలకు ప్రపంచజ్ఞానం ఇందించి, జాతి మనోభావాలను విశాలపరచటానికి అవసరమైన ఉపకరణాలు అంతగా ఉపకరించినట్టు కనబడదు. ఆయన పాయింట్లో ప్రాముఖ్యానికి వచ్చిన జాతీయ కార్యక్రమాలు, ఇతర విషయాలలో కాలాపోయినా, సంగీతం విషయంలో చాలా మంచిపని చేశాయనే తప్పదు.

నివేదనమనుగుంచి మరోమాటు చెప్పవలసిందాం.

శ్రమజీవులు

తైల చిత్రం ఫొటో: చిత్రకారుడు శ్రీ యస్. వి. రామారావు;

చిత్రమాలిక

రేడియోల ఉపయోగం

ఈ కాలానికి జన బాహుళ్యానికి ప్రపంచ జ్ఞానం ప్రసాదించగలిగిన సినిమా, రేడియో. పూర్వం నిమ్నవర్గులు కూడా విశ్రాంతి సమయాలలో "పెద్దల" సంభాషణ విని చాలా విషయాలు తెలుసుకునేవారు చిన్నతనం నుంచీ ఏకో ఒక కుటుంబంలో శిక్షణ పొందే సామాన్యజనులకు అక్షరాస్యత అంతగా అవసరమై ఉండేది కాదు. కాని కొంత సంస్కారమూ, ప్రపంచ జ్ఞానమూ అందుకే అవసరంగానే వుండేది. తెలిసినవారిద్వారా ఈ కంటికి సంపాదించటానికి తగిన అవకాశాలు ఆ నాటి జీవితంలో కొన్ని ఏర్పాటై ఉండేవి. తెలుసుకోవాలన్న అభిలాషగలవారు ఆ అవకాశాలను వినియోగపరచుకునే వారు.

పాశ్చాత్యుల ఏలుబడిలో పరిస్థితులు కాయమారయాక సంస్కృతి అన్నది ఛిన్నాభిన్నమై, ఒకరి భాష ఒకరిది కాకుండా, ఒకరి సంస్కృతి ఇంకొకరికి అందకుండా పోవటం జరిగింది. జీవిత విధానాలలో నిమ్నవర్గులకూ, అక్షరాస్యులకూ, ధనికుల కూ, పేదలకూ, పల్లెలకూ పట్టణాలకూ మధ్య అగాధాలు ఏర్పడ్డాయి.

ఈ పరిస్థితిని సరిదిద్దుదగిన అధునిక పరికరాలు నిస్సందేహంగా సినిమా రేడియోలు. ఇవి ఒకే విషయాలను, ఒకే భావాలను జనసామాన్యానికంతకూ చెప్పగలవు పడిపడి జనానికి జ్ఞానం చేకూరుచున్న జీవిత సత్యాలుంటాయి. జీవితంలో ఏర్పడే కొత్త కలుపులను విశదీకరించటానికి మేధావులు విరాంతదగిన విశేషాలుంటాయి. వీటిని ప్రజల ఎదట పెట్టటానికి సినిమాలకన్నా, రేడియోలన్నా మంచిసాధనాలను గనం ఊహించలేం మనకు స్వాతంత్ర్యం

శ్రీ కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

రాకముందునుండి ఇవి ఉన్నాయి. కాని కనీసం స్వాతంత్ర్యం అనంతరం ఈ కంటికి మరం పరిగా ఉపయోగించుకోలేకపోతే అందుకు ఎవరికి గాని ఏమీ అనటానికి లేదు.

రేడియోను అద్భుతంగా ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తున్నది సినిమాలు చాలా హెచ్చు భాగం పెటుండడార్హ అధికంలో ఉన్నాయి. చిత్రాలను చెన్నాపాలు చెయ్యటమూ, వారా చిత్రాలను, డాక్యుమెంటరీ చిత్రాలనూ తీయడమూ, ఏటా మంచి చిత్రాలను ఎంచి బహుమానిందటమూ వారికి ప్రభుత్వం సినిమారంగంలో జోక్యం కలిగించు కుంటున్నది.

రేడియోలో చేయుకు వివిధ రకాల కార్యక్రమాలున్నమాట నిజమే. కాని ఇవి జనానికి ఎంత వరకు ఉపయుక్తమగా ఉన్నాయనేది చాలా వరకు అనుమానాస్పదం. పిల్లల కార్యక్రమాలు చాలా వరకు కాలం వృధా చెయ్యటం గానే వుంటుంది. కొందరు పిల్లలు. ఆడా, మగా-కేడియో సేమనుకునదగ్గ తెలుగు పద్యాలు దగ్గరపడటమా పిట్టకథల చెప్పడమా చేస్తారు రేడియోలో ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు ఏమీ వుంతగు వాళ్ళ పేర్లు రేడియోలో చెబితే వాళ్ళ పెద్దలు సంతోషిస్తారు. పిల్